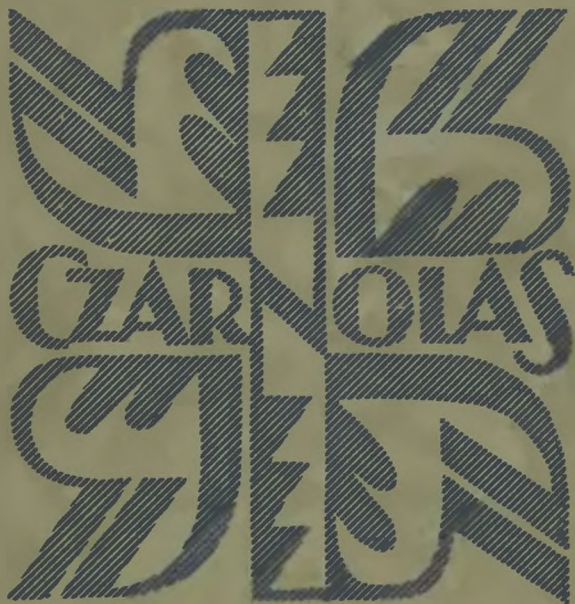

EMIL ZEGADŁOWICZ

ZEGAR SŁONECZNY W CHIŃSKIM OGRODZIE

POZNAŃ - MCMXXIX

Zet en

z uwatowanym

ze ston normien new

mu „Św. Wojciecha”

egzemplar

Antoniego Piwnicki

ZEGAR SŁONECZNY

Antonie Piwnicki

Lil

Sierpień

1887.

EMIL ZEGADŁOWICZ

*ZEGAR SŁONECZNY
W CHIŃSKIM OGRODZIE*

*NAKŁAD KSIĘGARNI ŚW. WOJCIECHA
POZNAŃ — WARSZAWA — WILNO — LUBLIN*

allc. v. 1722/78

099.5
MS

11 566

099.5
"Legatowski"

159483

811.162.1-1

884-A: 099.5 A/2 + 094/096

STANISŁAWOWI WYRZYKOWSKIEMU
W SERDECZNEJ I PRZYJAZNEJ PAMIĘCI
TYSIĄC DZIEWIĘCSET SIEDEMNASTEGO I OSIEMNASTEGO ROKU.

*PROLOG:
Z POZA MURU CHIŃSKIEGO*

PTAK Z LIRĄ

*Uwiedliście mnie poeci,
synowie słońca i gwiazd —
— złoty ptak z lirą leci
nad zjawą dzwoniących miast.*

*Srebrzą się ranne godziny —
z mgieł rosną wysepki wzgórz —
— łąk i pól gobeliny
skwitają wieńcami róż.*

*Na widnokręgu zamglonym
wśród koralowych łóz —
przejeżdża w wicherze czerwonym
mieczami błyszczący wóz.*

*O, zamknij okno, niewiasto —
krwią ścieka nieba płat —
— w tętnie mknie jeździec przez miasto —
— śmierć — groza — w potyczce kochanek twój padł!*

*Bunt! rewolucja!! — — a wiosną
sto trąb ogłasza z wież
wieść wielką — wieść radosną:
— kto żyw na święto pokoju!! — więc śpiesz! —
[więc śpiesz! —*

*A potem znów wzgórza zielone,
błękitu bezchmurny krąg —
chwieją się cynje pieszczone
głaskaniem wåtłych rąk — —*

*Południe; — żółte winnice —
— na ścieżce bawi się kot —
przechodzą chińską granicę
Kalaf i Turandot.*

LI-TAJ-PE

*To ty leżący na łące
mówisz i śpiewasz i grasz —
— wieniec (o, maki płonące!)
ocienia natchnioną twarz. —*

*Poeto! — słucham skupiony
słonecznie kwitnącej gry —
— ubrane w złociste zasłony
tańczą zadumy i sny.*

*Wstrzymujesz taniec! — z twej lutni
święteczny płynie ton —
o, ludzie śmiertelni i smutni:
początkiem życia jest zgon!*

*Dźwięk cichy i uroczysty — —
— — krzyk nagły — topiel i grób! — —
kładzie się dywan gwiazdzisty
wieczności do twoich stóp.*

*Lecz z kręgów, co niepowrotnie
w bezkresne morza mkną —
ożyłeś tysiäckrotnie —
wszechświata jesteś grą.*

*Echem egzekwji dalekiej
szumi gwiazd mleczna rzeka —
— przez wieki — płynie — przez wieki
pieśń nieśmiertelna człowieka.*

I.
TREN PANI MŁODEJ

POŻEGNANIE

W głosie wodza drży rozstania żal —
Bądź zdrowa! — Stoi u bram żona — —
— On odjeżdża — — przybiega strwożona
i podaje złotem tkany szal.

Ileż tęsknot słodkich wprzędłam weń...
haft czytaj! — — Gdy księżyc zaświeci —
niech ci wświecili skroś potrzeb zamieci:
tam na ganku ona i jej cień...

Wracaj rychło w krainę mych snów —
zważ miły (— o tęskne nadzieje! —):
z nocy na noc wszak pełnia maleje —
wraz staruszka wyłoni się: nów.

NIEWIASTA W OKNIE

Na czele lśniących hufców wyruszył na wojnę
wdały mój, by z rąk wroga wziąć zwycięzcy sławę —
— Patrzą przez okno wschodnie oczy nieukojne
na zwichrzoną z pod kopyt rumaków kurzawę.

Wraz jakby szczerą radość serce me zalewa —
bomci oto swobodna, wolna tak, jak ongi,
gdym szat dziewiczych służka, wdzięczna czarno-
[brewa
troski nieznane wkleła w takt świątecznej gongi.

Patrzą przez okno wschodnie nieukojne oczy.....
Żółknie wierzba — (zielona była snąć na wiosnę.....)
Chmur śniegowych przegonem nieboskłon się mro-
[czy.....

Wdały mój w wieniec splata noce bezradosne —
— a gdy oto powróci — w któreś rano głuche —
przed oknem ujrzy drzewo obumarłe, suche.

RÓŻE

Schylona nad krosnami w ciche srebrne rano
nucę tęskny, marzeniom w straż oddany śpiew —
wtem — nagle — białą różę jedwabiem dzierzganą
rozżagwiła w szkarłatną mego palca krew.

W zawierusze wojennej mego wojaka
może w chwili tej zranił ostrym mieczem wróg
..... słyszę tętent gwałtowny, spłoszony rumaka
..... czy koń jego? — nie — serce me bije tak
[z trwóg...

Wznoszę w błękitne niebo łzami lśniące oczy —
ach! na chwilę, na krótką, na chwilę być tam —
kiedy o cześć praojców bój się wielki toczy —

Płyną łzy me gorące z nad krośnianych ram —
muszę je szybko przyszyć do mojej tkaniny —
zrodzone z bólu perły preczyste, bez winy.

ZACHÓD

Przed murami w rozpyłach jarzącego miasta
na klonach odpoczywa czarnych kruków stado —
w komnacie swej jedwabną zwija nić niewiasta;
z nad krosien twarz podnosi niewymownie bladą.

Słyszysz kruków krakanie — patrzy w odbłask
[złoty — —
Na tkań słońce znużone pocałunki kładzie:
przeplatają się zwiewnie najcichsze tęsknoty
z róż białemi płatkami w jesiennym opadzie.

Zgasło słońce; — w źrenicach dopala się zorza —;
wargi szepcą wyznania bezgłośnemi słowy — —
na białość nieskalaną samotnego łóża
padają lzy gorące jako deszcz lipcowy.

TREN PANI MŁODEJ

Ileż to kwiatów szuka sobie drzew
i swój im rozkwit i życie powierza — —
Ach — nieszczęśliwa stokroć z grona dziew,
której małżonkiem zdarzył los żołnierza.

Płakał nad nami pomarańczy kwiat.....
zimne — czas nagli — pozostało łóże — —
Zachód — splot ramion — to mój cały świat.....
lecz nas poranne rozdzieliły zorze.

Oto przemierzasz bezlik obcych dróg — —
pomięta leży żółć jedwabi złota — —
wszakże nas ślubem nie połączył Bóg — —
przeto wśród krewnych żyć mi dziś — sromota.

Kiedy mi domem był rodziców dom,
żyłam w nim cicha, daleka, tęskliwa —
samotnych snów mych nie przerażał grom —
byłam-ci jako przesrebrzona iwa.

Ach — jakże dzielić radabym twój znój
i drzeć u twego znużonego łona — —
każdą twą grozę widzę, każdy ból —
i codzień konam tysiąckroć — strwożona.

Nic to! nie żałuj dla ojczyzny krwi —
niechajby wspomnień roztkliwienie szczezło —
— Ja czekam — miły — — nie czernię mych brwi
i w samotności tkam płóciennie gieżło.

Niebu tęsknotę zwierza moja łza —
ptaki na wichrze wiodą krąg zawiły —
zawsze dwa lecą — zawsze lecą dwa — —
— czyliż cię ujrzę miły mój — mój miły — —?

II.
MASKA ŚMIERCI

Zegar słoneczny. 2.

MASKA ŚMIERCI

Wbijasz w czerwony jedwab zwinnie igłę długą,
jak ja włóczęnią przeszywam serce wroga wraże;
mocno mi przypasz szablę do biodr tę i drugą,
jak twardy obowiązek żołnierski nam każe.

Wspieram się na kopii; ku grodom nieznanym
ślę myśl mą wiatronogą, (me ramię je skruszy);
ty klęczysz i poprawiasz przy pasie skórzanym
kunsztowny sprzęt ozdobnej w złote smoki kuszy.*

A teraz spójrz, o luba! niech twe serce zadrży
złowieszczym lękiem, jakim nocne straszą mary,
gdy twarze swe w upiorne przybiorą maskary.

Drżysz, bo oto wyjmuję z pod płaszcza z zanadry
ozdobę tańca wojny — maskę śmierci władną,
straszną — przed którą wrogi w proch u stóp mi
[padną.

BITWA

Chmur przewały krwią broczą czerwoną,
krwią przesiąka piach pustyni Gobi;
wódz się żegna z ukochaną żoną —
huf do walnej potrzeby sposobi.

Płoną krwawe łuny dookoła;
pędzi jazda skroś grotów i burzy;
Szał w sztandary stroi się i woła:
Śmierć!! — a tucza piorunami wtórzy.

Już Lu-lana dopędza śmierć sroga;
razi wrogów zaciekłość zwycięska;
trupy sina spowija szereg;
chór szakali wyje wrogom: klęska!

Srebrnym lotem zwycięstwa wieść leci —
do ojczyzny przerzuca się tęczą,
z śpiewem zdąża już chwała stuleci — —
— u bram miasta niewiasty w łzach klęczą.

ZGON ŻOŁNIERZA

Koń dymi —
Wkoło mnie jak ogary przemykają lasy —
Lasów cień —
Ponad nimi
świątynie —
Jutrzniane dzwony —
Słońce jak lampion zwisa ponad dachem —
Jęk stłumiony!
O skrzydła mieć!
W słońce gnać!
Grot!!
Śmierć żołnierza!
Ku słońcu wyrzuca się koń —
powietrze depce —
w jego wzroku
wyrasta nagle groza jak upiorna wieża.

III.
STUK KOŁATKI

STUK KOŁATKI

Kogutów pianie.

Stuk kołatki zrzędnej.

— Ktoś w gości idzie ku nam!....

Dłoń starców ima

— drżąca — wina czarę — —

(— wzrok zgasły, błędny!—)

— Trzeba gościnnie przyjąć w dom pielgrzyma!

STARCY:

Warkocz nasz zbiegał przez tę noc — noc jedną!

Drżą nasze głowy jak w chorem uśpieniu — —

— wspomnienia w mroki odchodzą i bledną —

— wieczność się jawi w burz krwawych zognieniu — —

GOŚĆ:

Od śmierci ku wam idę.

Płoną sioła.

Rolnik krwią syci wpółzoraną niwę.

Upiorne wojny ptactwo — dookoła
lęgnie potworne myśli — przeraźliwe.

STARCY:

Nic nas nie zbudzi....

Milczą lśniące bramy
starych kościołów — nieme — —
— zorza płonie! —

W przedzgonnym lęku w pyle się tarzamy —
— wnet nas śmiertelny zalew fal pochłonie!

GOŚĆ:

Starcy!

O dzięki wam za wino liche!

Śpiewam — bom ujrzał jaskółkę pod strzechą....

. . . . .

Słuchają — —

Śpiewce wtórzą głosy ciche — —

— — pogrzebnym jękiem wraca pieśni echo....

IV.
SZATY JEJ — MGŁA

IMPROWIZACJA

Szaty jej — mgła.
Lica jej — kwiaty.

. . . . .

Miłosna wiosna
kobierzec tka —
pod stopy ściele
pól aromaty!

. . . . .

Szaty jej mgła.
Lica jej — kwiaty.
Gdy na Jasnej Górze stanie,
ja się wejść tam nie ośmielę,
gdy z księżycem mówić będzie —
stłumię tęskne me wołanie,
serca orędzie
i żal.
Odejdę....

. . . . .

Miłosna wiosna
kobierzec tka —
pod stopy ściele
pól aromaty!

. . . . .

Szaty jej — mgła.
Lica jej — kwiaty.

MŁODOŚĆ

W pośrodku stawu małego stoi altana-pawilon,
lśnią ściany porcelanowe białe, zielone naprzemian.
Jak grzbiet sprężony tygrysa — most się przerzuca
[z nefritu

od brzegu poprzez wód błękit ku wyspie pełnej
[narcyzów.

W pośrodku stawu małego stoi altana-pawilon —
w nim grono zacnych przyjaciół gawędzi, śmieje się,
[śpiewa;

strojnie ubrani w jedwabie złote, niebieskie,
[różowe —

piją, rozmową się bawią, niektórzy piszą wierszyki;
wiotkie, wzorzyste rękawy ściągają z łokci po pachy,
toczki jedwabne pocieszenie na kark zsuwają
[juńacko.

W pośrodku stawu małego stoi altana-pawilon.
Przeźrocze wody zwierciadło przedziwnie obraz
[odwraca:

szczyt pawilonu w dno mierzy — most jak ponówek
[księżyc
kreśli się łukiem miarowym w rozbłękitnionej wód toni.
Lśnią ściany porcelanowe białe, zielone naprzemian,
a poręcz nadół głowami zwróceni cni, przyjaciele
strojnie w jedwabie ubrani gawędzą, śmieją się,
[piją.

SŁONECZNY DZIEŃ

Dziewczęta strojne wjedwabie zbierają kwiaty na łące,
lotosy łowią u brzegów słońcem lśniącego jeziora;
śród krzów kwitnących siadają pod liści zielną osłoną,
w podołek kwiaty zsypują i wieńce wiją tęczane —
przekomarzają się z śmiechem, rzucają na się
[kwiatami.

Słońce tka mrzącą zasłonę, oplata wdzięczne postacie,
w zwierciadle wody się kąpie i lśniące, czyste,
[promienne
całuje usta ich wonne, warkocze, szyje i ręce —
zagląda złotym uśmiechem w przesłodkie oczy
[dziewczęce.

Wiatr pieszczotliwie zesuwa z ramion jedwabne
[rękawy —
cudne zapachy ich ciała w przestrzenie niesie błękitne.

A tam — na dziarski, spójrz, orszak dostojnie
[pięknych młodzieńców —
nad brzegiem stawu harcują na zwinnych lotnych
[rumakach.

Lśni ich ryszunek lustrzany jak smugi drżących
[promieni.

Już wśród obwisłych gałęzi schylonych nisko nad wodą
nadeżdża orszak świetlany dostojnie pięknych
[młodzieńców.

Pod jednym rumak ochoczo rży i wyrzuca kopyta,
płoszy się w rzutach gwałtownych, trąci łąkę
[kwiecistą,
trąci kwiaty i trawy jak burza nagła, lipcowa;
w wichrze rozrzuca się grzywa jak sypkie włosy
[kobiece —
raz w raz rży długo, rozgłosnie — nozdrza rozdyma
[różowe.

Słońce tka złotą zasłonę — oplata dziarskie postacie,
w zwierciadle wody się kąpie, w oczach się
[bystrych przegląda.

A najpiękniejsza z dziew grona śle roztesknione
[spojrzenia,
długie spojrzenia — za nią wdała młodzieńca
[postacią.

W dumnej postawy przybraniu zataja świętą moc
[wzruszeń,
lecz w dużych źrenic rozbłysku, w mrokach
[otchłannych spojrzenia
żarzy się tęskna ofiara młodej, upojnej miłości.

V.
W JAŚMINOWYM CHŁODNIKU

W JAŚMINOWYM CHŁODNIKU

W jaśminowym chłodniku piję złote wino —
— teszno mi — — przecz do stołu nikt ze mną
[nie siada?
— lecz oto księżyc wschodził kłania się łysiną —
więc mu ukłon oddaję — i cień mój dyg składa...

Miesiączku — wina łakniesz!? — ano trudna
[sprawa
i ty cieniu mój, druhu — za puhar nie chwytaj —
— nie płonym dźwiękiem moja pijanicy sława:
za trzech śmiać się dziś pragnie i za trzech pić
[Litaj —

Patrzcie! — księżyc drży nieco — — przyklaskuje
[pieśni —
Patrzcie! — cień mój oszalał — zatacza się —
[skacze —

Opilce! Przyjaciele — jutro trza przyjść wcześniej!
W winie zacnem utopić troski dnia sobacze — —

Śpijcie! — Jutro was zbudzę piosennem
[orędziem — —
Bywajcie! — Jutro wieczór — znów..... razem.....
[pić..... będziem.....

LI-TAJ-PE UCZY LUDZI TAŃCZYĆ

Gram i śpiewam, dobrzy ludzie,
ku radości waszej —
chodźcie w dom mój — „nie pójdziemy,
bo w twym domu straszy“.

Milczą, szydzą — jeden z drugim
palcem mnie wytyka —
nic tu śpiewka nie pomoże,
na nic tu muzyka.

Tak to było! — Dziś inaczej! —
Gram, gdy mi potrzeba — —
nogi brodzą w kwietnej łące,
głowa sięga nieba.

Pieśń skowronkiem leci, śpiewa
w słonecznym lazurze —
a bogowie wieczni tańczą
na złocistej chmurze.

Tańczą rankiem, przez dzień cały,
wpoprzek gwiazdnych szlaków — —
już na chmurze sponsowiały
zorzą — jak łąn maków.

Ludzie z ziemi patrzą w niebo
i śmieją się przecie —
że bogowie wieczni tańczą
do taktu poecie!

Więc już sami podrygują —
tańczą — tańczą żwawo!
a poeta się raduje
podwójną zabawą.

LI-TAJ-PE DAJE ZLECENIE UCZNIOWI

Leżymy sobie — bracie mój —
— dni latoś takie gorące —
leżymy sobie — bracie mój —
na łące, na łące, na łące.

Pijemy zdrowo — bracie mój —
— troski wraz z życiem przeminą —
pijemy setnie — bracie mój —
perlące, złote wino.

Głęboki dzban — o bracie mój —
— zachodnia już godzina —
kubek mój pusty — bracie mój —
należno jeszcze wino.

A gdy już zasnę — bracie mój —
nic o tem nie mów nikomu —
zostaw mnie w kwiatach — bracie mój —
i idź po fletnię do domu.

Przynieś mą fletnię — bracie mój —
— zachód na dobre płonie —
i włóż tę fletnię (— ostrożnie! —)
w pijane moje dłonie.

Chcę się przebudzić — bracie mój —
— upojna świtów urodo!
z pieśnią w ramionach — bracie mój —
tak jak z dziewczyną młodą.

WIOSENNA ŚPIEWKA PIJANICY

Jeżeli życie tylko snem —
nacóż ten trud i troski!?
— piję dzień cały jednym tchem
upojny nektar boski.

A gdy już ciało zmaga znój
i dusza już pijana —
rzucam się rad na barłóg mój
i cudnie śpię do rana.

Budzę się — słucham — — cóż to — cóż? —
— ptak śpiewa — dziwnie wcześnie —
pytam: czyliż to wiosna już?
czyli zakwitły trześnie?

A ptak świegoce: dziś przez noc
zakwitły wszystkie drzewa — —
Skupiam w mem uchu całą moc.....
— ptak śmieje się i śpiewa.

Po brzegi pełnię puhar znów
i topię troski w winie —
śpiewam i gram — aż srebrny nów
z za modrych gór wychynie.

A gdy się rwie i pieśń i gra —
zasypiam w twardym znoju —
— niechajże sobie wiosna trwa,
ostawcie mnie w spokoju.

WĘDROWIEC W KARCZMIE PRZYDROŻNEJ;
DOMYŚLAMY SIĘ, ŻE TYM WĘDROWCEM
JEST BOSKI POETA LI-TAJ-PE

Po nocach? — po latach? — po wiekach?
zdala od świata, od ludzi —
— kto mnie budzi? — kto budzi? — kto budzi?
Świetlne palce czuję na powiekach...

Mrużę oczy — wznieść powiek nie mogę —
— barłóg obcy — serce kona w trwodze —
— jakążto ja dziś przeszedłem drogę? —
— czy to śnieg? — czy szron na podłodze?

Wznoszę głowę — księżyc w izbę patrzy!
pełnia prószy srebrną, sypką biel — —

— — — — —
Schylam głowę — cóż to wszystko znaczy?!
jakiż wędrowki mojej cel?!

VI.
ROZSTANIE I SAMOTNOŚĆ

ROZSTANIE

MONG-KAO-JEN:

Słońce znużone zapada za prześwietlone gór
[grzbiety —
wieczór — w doliny zmierzch wkracza z borów i
[mglistych przełęczy;
wiedzie ze sobą cień mroczny i chłód co dreszczem
[przejmuje.
Na nieba modre jezioro wpływa księżycą łódź
[srebrna.
Szumią w powiewie wichrowym sosny wyniosłym
[wirchołem,
szumią o snach, marzeniach, o klęskach, zawodach—
[o życiu.
Strumyk skroś mroków wydzwania swe nieznużone
[piosenki.
W cieniach poddrzewnych rabaty narcyzów bledną
[i nikną.
Oddycha ziemia nagrzana, spragniona snu i spokoju.
Tęsknotom mroki przyjazne czarują sny
[najcudniejsze.

Z pracy ludzie wracają, znużeni wracają do domu
by w śnie przypomnieć naukę o zapomnianem już
[szczęściu,
by w śnie przypomnieć beztroskę już zapomnianej
[młodości.
Zasypia ziemia. W gałęziach umilkły ptaków
[świegoty.

O Ziemia wieczną miłością pijana! Ziemia! —
[O Życie!!

W podcieniu sosen parkowych coraz dotkliwszy
[chłód ziemi —
czekam na druha wiernego — na przyjaciela dziś
[czekam —
na pożegnanie ostatnie; rozstania oto czas
[nadszedł —
Tęsknię — mój druha — za tobą; ach, jakże pragnę
[przy tobie
przemarzyć wieczór ten cichy, groźny i piękny
[zarazem.
Gdzież jesteś druha mój szczerzy — czekam i
[tęsknię za tobą —
tam i sam się przechadzam; zwiesiłem lutnię
[przez ramię
i depcę ścieżki odludne, trawą puszystą zarosłe.

O Ziemia wieczną miłością pijana! Ziemia! —
O Życie!!

WANG-WEJ:

Zeskoczył z konia i podał ostatni napój rozstania —

Pyta: — mów: dokąd? — na zawsze?! — Czyliż tak
[stać się musiało?!

Rzecz: — głos jego tęsknota ścisza i łamie — mój
[druhu,

losy nie były przychylne — i nigdy na drogach
[moich

nie kwitły kwiaty nazwane: szczęściem, miłością,
[radością.

Dokąd dziś idę? — powracam, w góry powracam
[ojczyste;

spokoju szuka me serce samotne, tęskniące serce.

W strony ojczyste powrócę, w młodości kraje
[wyśnione

i nie odejdę już nigdy w krainy obce, już nigdy!!

Serce me cichej godziny swojego czeka spełnienia.

O Ziemio wieczną miłością pijana! Ziemiol —
[O Życie!!

Kwiaty są wszędzie i zawsze wiosna odnowa
[zakwita,
wszędzie jest błękit niebieski i widnokręgu dal
[tęskna — —
Na wieczność serce zwierzyłem kwiatom i niebu —
[na wieczność!!

SAMOTNOŚĆ

Jezioro sino-modra mgła zasnęła gieźlęm niezmię-
[rzonem —
jesień swój strój śmiertelny tka, okryła trawy
[srebrnym szronem —
jakoby w skony bladych zórz artysta rozsiał pył
[nefritu
na żółkłe liście białych brzóz, na późne kwiaty
[śród przekwit.

Przewiany zapach kwietnych łąk, jak nieziszczzone
[me nadzieje;
wiatr zimny rzeźbi pośród brzóz, trzciny łodygami
[miota, chwieje;
rychło lotosu dumny kwiat, co stroił błękit wód
[wspaniale,
zerwie wichura w którąś noc i na wzburzone
[rzuci fale.

Znużone serce me; już kres; kaganek zagasł; brak
[oliwy;
noc groźna; w polach huczy wicher. — O śnie, o śnie,
[o śnie szczęśliwy!
zwól zażyć szczodrych, cichych łask — wyczaruj
[spokój mej rozterce —
w ukojną weź mnie trwałą straż i ukój chore smutkiem
[serce.

Samotność moja — ból i płacz; łzy się ostały
[z mych uniesień —
za długo w sercu mojem trwa opustoszała, mroczna
[jesień;
słońce miłości wejdź w mój dom, rozkwieć ogrojec
[mojej duszy —
niechaj — miłości — twoja moc — gorzkie, samotne
[łzy osuszy.

VII.

WIELKI TOAST LI-TAJ-PEGO

TOAST

Wabi was słońcem płomienne wino w przeźroczym
[kryształe —

Wstrzymajcie usta pochopne! — Wpierw pieśń wam
[moją zaśpiewam —

toast przekorny o trosce — — niechaj się
[w śmiechu roztrwoni.

Ogrojce duszy pustynią stają się zmarłą i płoną,
gdy troska przez nie ciężkimi przejdzie stopami
[z ołowiu;

radość zamiera w rozpacz, w odprawie pieśni
[konają.

Mrokiem tajemnym jest życie — mrokiem tajemnym
[jest śmierć!

Twe zdrowie wznoszę! W twe ręce — o gospodarzu
[nasz miły —

piwnice twoje zasobne nie skapią wina złotego.

Oto uderzam w mój bardon — w pieśniami
[szczodre narzędzie,

co zgodnie rytm swój zestraja ze szklenic dźwiękiem
[pieściwym.

Wina dzban pełny podany w dobrej sposobnej okazji
stokroć wart więcej niż wszelkie skarby, bogactwa,
[godności.

Mrokiem tajemnym jest życie — mrokiem tajemnym
[jest śmierć!

Wiecznie trwa błękit niebieski — a ziemia jeszcze
[przez wieki
szacić się będzie na wiosnę odnowa w kwiaty i
[wonie — —

A ty człowiecze — ? — two życie jakże jest krótkie
[i kruche —

— anić stulecia nie dano, byś serce swoje radował
ułudnym szychem i zmienną wiecznych przemijań
[pięknością.

Mrokiem tajemnym jest życie — mrokiem tajemnym
[jest śmierć!

Spójrz przyjacielu przez okno — oto w poświęcie
[miesięcznej

cóż to za strzyga upiorna siedzi na straży smętacza? —
To lemur! — słyszysz jak wyje — jak się przewala
[to wycie? —

jak trupim truje oddechem zapachy życia radosne?
Teraz podnieście szklenice! — Oto już czas
[biesiadnicy —

przechylcie złote puhary i zapomnienie wypijcie.
Mrokiem tajemnym jest życie — mrokiem tajemnym
[jest śmierć!

VIII.
WIECZNY POEMAT

WIELKIEMU POECIE, DROGIEMU PRZYJACIE-
LOWI LI-TAJ-PE — ŚLE POZDROWIENIA
THU-FU, KTÓREGO ZOWIĄ TAKŻE TSEU-MEJ

— — — — —
Włócznie zatrute łamie twój śpiew —
berła królewskie kruszy twój śpiew —
— — — — —

Zwą Cię opadem gwiazd,
muzyką najdalszych sfer,
rycerzem szalonych jazd
i hazardowych gier.

Słońcem świecisz w zenicie,
huczysz gromem i burzą —
stukształny jesteś jak życie,
żywiły pieśni Twej wtórzą.

Słowa Twe lśnią jak srebrne łzy,
drżą rymy jak napięty łuk —
lecą i lśnią jak gwiazdne skry —
— poezje Twoje czyta Bóg!

Płacze i śmieje się, bo wie,
że często schodził z rajskich bram...
Nocą poecie w słodkim śnie
Bóg wiersze dyktuje SAM.

LI-TAJ-PE MALUJE WIERSZE

Kochanek samotności —
maluję zgłoski złote —
czerwienią kształt miłości,
tęczami barwię tęsknotę.

Bambus jak morze faluje,
z azalji opada rosa —
pereł różaniec się snuje
od ziemi aż po niebiosą.

Zwierzam wierszyki moje
papieru lśniącej bieli —
a serca niepokoję
Bóg wieczny ze mną dzieli.

Dziś wiązę ze słowem słowo
w różowe rymów zagadki —
jakby na biel śniegową
wiśni opadły płatki.

LI-TAJ-PE MÓWI O TEM, CO TRWA WIECZNIE

Powiedzcie poecie znużonemu tęsknotą:
— długoż wonieją piersi,
pośród których dziewczę
ukryło pomarańczę złotą? —

Powiedzcie! — mówcie! — w nocy gwiazdami
[rozgranej
nikt odpowiedzi
prócz mnie nie usłyszy —:
długoż śnieg kwitnie słońcem całowany?

We własnej myśli zasłuchany ciszę
słyszę odpowiedź... Zaśnijcie bezpiecznie!
Pieśń jeno moja, którą teraz piszę,
trwać będzie wiecznie, wiecznie, wiecznie,
[wiecznie.

LI-TAJ-PE NAD JEZIOREM

Bezczynnie siedzę — noc — ponówek wschodzi —
O święty czarze mgieł i srebrnych godzin!

Jak chore dziecko wiatr w trzcinach zakwilił —
Wieczności biały śnie zaklęty w chwili!

Jak sowa — cicho — nad wodami lecę —
ślizga się taflą popielaty cień — —

— — — — —
Wysmukłe ręce, ręce kobiece
głaszczą jezioro, milczenie i sen...

EPILOG:
ZEGAR SŁONECZNY

ZEGAR SŁONECZNY

*Stary kamienny zegar, — dookoła znaki
zodjakalnych symboli: ryby, smoki, ptaki.*

*Na straży — czarna rota — przyszczyżone tuje —
ich cień godziny życia na tarczy wskazuje.*

*Wskazówka rdzą zrudziła, przed wiekiem odpadła;
czas-bezczas, zegar-wieczność — tajnia nieodgadła.*

*W szeleście spadłych liści drżą wyblakłe słowa
skośnookich poetów. Czas płynie odnowa.*

SPIS POEZYJ

PROLOG:

	Str.
Z poza muru chińskiego	3
Ptaka z lirą	5 A2238
Li-Taj-Pe	7

I.

Tren pani młodej	9
Pożegnanie — (z Nieznanego Poety)	11
Niewiasta w oknie — (z Wang-czang-li)	12
Róże — (z Li-Taj-Pe)	13
Zachód — (z Li-taj-pe)	14 A45
Tren pani młodej — (z Thu-fu)	15

II.

Maska śmierci	17
Maska śmierci — (z Thu-fu)	19
Bitwa — (z Li-taj-pe)	20
Zgon żołnierza — (z Nieznanego Poety)	21

III.

Stuk kołatki	23
Stuk kołatki (z Thu-fu)	25

IV.

Szaty jej—mgła	27
Improwizacja — (z Li-taj-pe)	29
Młodość — (z Li-taj-pe)	31
Słoneczny dzień — (z Li-taj-pe)	33

V.

W jaśminowym chłodniku	35
W jaśminowym chłodniku — (z Li-taj-pe)	37

	Str.
Li-Taj-Pe uczy ludzi tańczyć	39
Li-Taj-Pe daje zlecenie uczniowi	41
Wiosenna śpiewka pijanicy — (z Li-taj-pe)	43
Wędrowiec w karczmie przydrożnej	45

VI.

Rozstanie i samotność	47
Rozstanie — (z Mong-kao-jen i Wang-wej)	49
Samotność — (z Czang-tsi)	53

VII.

Wielki toast Li-Taj-Pego	55
Toast	57

VIII.

Wieczny poemat	59
List Thu-fu do Li-taj-pegno	61
Li-Taj-Pe maluje wiersze	63
Li-Taj-Pe nad jeziorem	65

EPILOG:

Zegar słoneczny	67
Zegar słoneczny	69

Błąd drukarski nie wpisano:

LI-TAJ-PE nie otrzymał wiersza . . . . .

DRUK „ZEGARA SŁONECZNEGO“ UKOŃ-
CZONO 22-GO PAŹDZIERNIKA 1928 ROKU.

εὐ πλοῖ

UTWORY EMILA ZEGADŁOWICZA:

- DROGĄ ŻYCIA — poezje; 1908
NAD RZEKĄ — poemat; 1910
POWRÓT — poezje i poematy; 1911
• IMAGINES — poezje; 1918
• ODEJŚCIE RALFA MOORA — poemat; 1919
WIATR WIOSENNY — ballady; 1920
" " — wydanie drugie; 1927
NOC ŚWIĘTOJAŃSKA — ballady wtóre; 1927
UDNIA, KTÓREGO NIE ZNAM, STOJĘ BRAM — poemat; 1921
KOŁĘDZIOŁKI BESKIDZKIE — poezje; 1923
ZIELONE ŚWIĘTA — poezje; 1923
POWSINOĞI BESKIDZKIE — ballady; 1923
" " — wydanie drugie; 1925
" " — wydanie trzecie; 1927
BALLADA O WOWRZE — 1924
" " " — wydanie drugie; 1928
PRZYJDŹ KRÓLESTWO TWOJE — poemat; 1924
WIELKA NOWINA — ballady; 1924
" " — wydanie drugie; 1927
NOC ŚWIĘTEGO JANA EWANGELISTY — misterjum balladowe; 1924
KANTYCZKA ROSISTA — poemat; 1924
NAWIEDZENI — misterjum balladowe; 1924
LAMPKA OLIWNA — tragedia; 1924
GODY PASTERSKIE — ballady; 1924
" " — wydanie drugie; 1927
• GODZINKI — poezje; 1925

- ŁYŻKI I KSIĘŻYC — groteska jarmarczna; 1924 (egz. teatr.)
 ALCESTA — dramat; 1925 (egzemplarz teatralny)
 GLĄZ GRANICZNY — dramat; 1925
 • KRAĞ — poezje; 1926
 BETSABA — dramat; 1927 (egzemplarz teatralny)
 WIGILJE — dramat; 1927 (egzemplarz teatralny)
 • DOM JAŁOWCOWY — poezje; 1927
 GODZINA PRZED JUTRZNIĄ — kronika; 1927
 ZMYŚLY — ballady; 1927
 REZUREKCJE — ballady; 1927
 • DZIEWANNY — poemat; 1927
 SIEDEM PIEŚNI ZGRZEBNYCH O J. KASPROWICZU — 1927
     "   "   "   "   "   " — wy-
 • danie drugie; 1928
 GDY SIĘ CHRYSZTUS RODZI — widowisko jasełkowe; 1928
     (egzemplarz teatralny)
 • W OBLICZU GÓR I KULIS — odczyty, przemówienia; 1928
 • WIDMA WSKAZÓWEK — poezje; 1928
 Z POD MŁYŃSKICH KAMIENI — kronika 1928
 • FLORA — CARITAS — SOFIA — poezje 1928

PRZEKŁADY:

- TEMATY CHIŃSKIE — poezje; 1918
 W. HASENCLEVER — ANTYGONA; tragedia; 1924 (egzem-
     plarz teatralny)
 J. W. GOETHE — FAUST; część pierwsza; 1927
 J. W. GOETHE — FAUST; część druga; 1927
 J. W. GOETHE — MAŁGORZATA (Urfaust); 1927 (egzem-
     plarz teatralny)
 C. GOZZI — TURANDOT; 1927 (egzemplarz teatralny)

